

BOEKBESPREKINGEN

Willem Iven/Teo van Gerwen, MENSEN IN DE PEEL, uitgeverij Distel Den Bosch, 1978.

Door de toenemende vraag naar dokumentatie over de Peel, werd in het voorjaar van 1978 besloten tot een spoedige uitgave van het boek "Mensen in de Peel".

De tekst (van Willem Iven) was al gereed zomer 1975. Teo van Gerwen vulde die aan met foto's en tekeningen en bereidde de uitgave voor, die tot stand kwam in samenwerking met Natuurstudiecentrum en Museum Jan Vriends Asten. Het resultaat werd een fraai geïllustreerd en boeiend geschreven boekwerk over van alles en nog wat van de Peel.

Landschap, geologie, veengroei, peelplanten, dierenleven. Maar vooral ook de droevige geschiedenis van de Peel komt aan bod. Een geschiedenis van armoelijders, turfgravers en ruziemakers. En ook van de heren, de verveners en de ontginners. Erg weinig vindt men jammer genoeg over de ontginning van de niet-veengronden, de heiden. Al het geschrevene handelt over de Deurnese en Astense Peel en het ontstaan van de veendorpen Helenaveen en Griendsveen. Het ontstaan van dorpen als Odiliapeel, Venhorst, de Rips en Elsendorp wordt alleen maar vermeld en meer niet.

Na lezing van "Mensen in de Peel" bekruipt je als bewoner van de noordelijke Peelstreek het merkwaardige gevoel van: wat jammer dat er in "onze" Peel geen klot in de grond zat! Tegelijk komt echter de vraag: "Was dat wel zo?"

Tussen de regels door lezen we dat men voor het eerst het geschreven woord "torf" tegen kwam in het jaar 1430. Naar die "torf" heeft men kennelijk niet ver gezocht, want in de oorkonde van 1326, de oudste Gemertse akte in de nederlandse taal, daar heeft men het ook al over "torf".

"Mensen in de Peel" is een fijn boek, maar mijn behoefte aan dokumentatie over de Peel is nog altijd niet volledig bevredigd. Wanneer men wil voorzien in die behoefte dan zal nu toch ook gezocht moeten worden in "onze" richting, de noordelijke Peel en de ontginning daarvan. Sjang Hoeymakers als "gelegenheidsschrijver" van "Het gouden dorp" uitgegeven bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de parochie Elsendorp, in september 1976, heeft de weg gewezen.....

Ad Otten

EEN MERKWAARDIG STUKJE GESCHIEDENIS VAN GEMERT E.O.

(overgenomen uit Wkbl. "De Streek" 6e jrg.nr.3,18 okt.1978)

Na een paar jaar afwezigheid is in de bibliotheek van het kasteel teruggekeerd het boekje "Memoires d'un écoureuil" (herinneringen van een eekhoorn), geschreven door Pierre Lhande, één van de Franse Jezuiten die van 1881 tot 1918 op het kasteel woonde.

Omdat het boekje vrijwel onbekend is, leek het me goed het even te signaleren voor de velen die in de geschiedenis van Gemert geïnteresseerd zijn. Het boekje is 11 x 17,5 cm groot telt 251 bladzijden en verscheen bij uitgeverij Plon te Parijs, onze editie is de dertiende en dateert van 1922.

De ik-figuur is een eekhoorn die geboren wordt in het park van Kasteel Heeswijk (Heiswick) en daar de eerste tijd doorbrengt. Hij beschrijft de omgeving en de familie en wat er zoal gebeurt (blz.1-86).

Na de dood van het dochttertje Godelieve, dat altijd zo goed voor hem zorgde, gaat hij over Mariaheide, Boekel en Handel naar Gemert. Dit gedeelte (blz.89-111) is interessant door de beschrijving van een boerderij waar hij op een avond uit-

voerig naar binnen gluurt, en vooral om de nauwkeurige beschrijving van de bodemgesteltenis en boomsoorten. In het park van het Kasteel te Gemert (hij noemt dat steeds Kasteel Haendel; misschien vanwege de vreemde bijbetekenis van het woord Gemert als je dat op z'n Frans uitspreekt?) beschrijft hij de gang van zaken van de kasteelbewoners, krijgen we vooral een goede indruk van de structuur van het park in die tijd als hij achternagezeten wordt door de studenten en uiteindelijk gevangen genomen wordt en in een kooi gezet, waar hij na enige tijd gezelschap krijgt van een vrouwelijke eekhoorn. Maar dan wordt het meer "voer voor dierpsychologen" dan voor geschiedenisliefhebbers (blz.112-248). In de laatste bladzijden laat hij weten hoe hij uit de kooi ontsnapt en wegvlucht richting Handel (blz.248-249).

M.v.d.Drift

ZIE OOK: "Kapittelstokje" - Gemert op z'n Frans blz.32 van dit nummer.

